

PROTOKOLL

24.05.2023 nr 6.12-3/157

Euroopa Merendus, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021-2027 rakenduskava seirekomisjoni istung

Toimumise aeg ja koht: 24.05.2023. a Maaeluministeeriumi suures saalis

Algus kell 12.00, lõpp kell 14.00

Juhatas: Maaeluministeeriumi kalanduspoliitika ja välissuhete asestantsler Siim Tiidemann

Protokollis: kalamajandusosakonna peaspetsialist Egle Härm

Osalesid järgmised seirekomisjoni liikmed ja asendusliikmed:

Ain Soome – seirekomisjoni aseesimees, Maaeluministeerium

Juhani Papp – Maaeluministeerium

Eve Külmallik – Maaeluministeerium

Marika Aro – Maaeluministeerium

Kai Kalmann-Jotautas – Maaeluministeerium

Herki Tuus – Keskkonnaministeerium

Indrek Ulla – Keskkonnaamet

Aivar Viinapuu – Keskkonnaamet

Tuuli Levandi – Rahandusministeerium

Kaija Uuskam – Põllumajandus- ja Toiduamet

Meelis Annus – Maaelu Edendamise Sihtasutus

Ardo Nõmm – Maaelu Edendamise Sihtasutus

Merle Juur – PRIA

Tuuli Tammla – rannapiirkondade rannikumere kalandus

Esta Tamm – rannapiirkondade rannikumere kalandus

Markus Vetemaa – TÜ Eesti Mereinstituut

Vello Peedimaa – TÜ Eesti Mereinstituut

Rivo Uiboupin – Tallinna Tehnikaülikooli meresüsteemide instituut

Mart Undrest – Eesti Kalurite Liit

Mati Sarevet – Eesti Kaugpüüdjate Liit

Toomas Kõuhkna – Eesti Kalaliit

Toomas Armulik – Kalanduse Teabekeskus

Erko Veltson – Kalanduse Teabekeskus

Kutsutud:

Adrian Antonescu - Euroopa Komisjon (DG MARE)

Jaak-Velori Sadul – Kalanduse Teabekeskus

Risto Kalda – Kalanduse Teabekeskus
Oleg Epner – Maaeluministeerium
Annika Teino – Maaeluministeerium
Kristi Ilves – Maaeluministeerium
Tõnis Tänav - Maaeluministeerium
Kaspar Adamson – Maaeluministeerium
Triin Tigane – PRIA
Sirje Pajula – Harju Kalandusühing
Kaido Vagiström – Harju Kalandusühing
Karin Keerdo-Massa – tõlk
Marje Einre - tõlk

Päevakord:

1. Avasõnad ja päevakava tutvustamine
2. EMKVF seirekomisjoni töökorra tutvustamine ja kinnitamine
3. Põhiõiguste hartaga seonduvate kaebuste tutvustamine seirekomisjonis
4. EMKVF 2023. aasta toetusmeetmete taotlusvoorude kavandatav ajakava
5. Perioodi 2021-2027 teadmussiirdetoetuse tutvustus ja tegevuse valikukriteeriumide kinnitamine
6. Ülevaade EMKVF teavitustegevustest 2023. aastal
7. Euroopa Komisjoni kalanduspaketi teatiste tutvustus
8. Muud küsimused

1. Sissejuhatus - päevakava tutvustus ning kvoorumi kontroll

Kuulati: seirekomisjoni esimees – Maaeluministeeriumi kalanduspoliitika ja välissuhete asekanstler Siim Tiidemann tutvustas seirekomisjoni istungi päevakorda. Järgnes istungil osalejate tutvusturing ja kvoorumi kontroll.

Otsuste tegemiseks vajalik kvoorum oli olemas, päevakord kinnitati.

2. EMKVF seirekomisjoni töökorra tutvustamine ja kinnitamine

Kuulati: Maaeluministeeriumi kalamajandusosakonna juhataja Ain Soome ettekannet EMKVF seirekomisjoni töökorra tutvustamisest.

Küsimused-vastused:

Mart Undrest (Eesti Kalurite Liit): sooviksin täpsustada töökorra punkte 1.4 ja 5.4 – kas seal on midagi muutunud võrreldes lõppenud perioodiga? Mis puhkudel peaks taandamine aset leidma, kuidas sõltumatust siinkohal määratleda?

Ain Soome (MEM): jah, see on uus element EMKVF seirekomisjoni töökorras ja tuleneb uuest ühissätete määrusest. Saadame erapooletuse ja sõltumatuse deklaratsiooni vormi kõikidele komisjoni liikmetele allkirjastamiseks lähapäevil.

Juhani Papp (MEM): Euroopa Komisjon on selle kohta koostanud vastava juhise ja saadame ka selle seirekomisjoni liikmetele.

Mart Undrest (Eesti Kalurite Liit): olen Kalurite Liidu esindaja ja kui heakskiitmisel on näiteks laevade toetusmeetme kriteeriumid ning liidu liikmed on potentsiaalsed taotlejad, siis justkui tekiks huvide konflikt aga samas ei ole mul kedagi enda asendusliikmeks määrata.

Siim Tiidemann (MEM): juhul kui mõni otsus puudutab selgelt taotlejat ja on vaja korraldada hääletus, on vaja konkreetsest hääletusest ja otsustusprotsessist end taandada, et ei tekiks huvide konflikti. Aruteludes on lubatud osaleda.

Markus Vetemaa (TÜ Eesti Mereinstituut): mul on palve, et ehk Maaeluministeerium saaks ise anda märku kui taandamine mingil juhul vajalik on.

Ain Soome (MEM): hetkel annan soovitusel teadus- ja arendusasutustel end taandada teadmussiirde toetuse valikukriteeriumide otsustamise protsessist.

Adrian Antonescu (DG Mare): enne kui läheme järgmise punkti juurde on mul mõned kommentaarid seirekomisjoni töökorra kohta. Seirekomisjoni loomine on liikmesriigi ülesanne. Saame aru, et otsus seirekomisjoni loomise kohta võeti vastu veebruaris ja liikmesriik tundub olevat sarnane EMKFi seirekomisjoni omaga. Oma nõuandva rolliga vaatleme esindatuse tasakaalu ja liikmete asjakohasust komisjoni töös - vaadates liikmete nimekirja tundub, et need põhimõtted on kaetud. Töökorra punkt 1.1.1 loetleb kõik ühissätete määrusest tulenevad seirekomisjoni tööülesanded. Nende ülesannete hulgas peab seirekomisjon hindama rakendamist, kinnitama projektide valikukriteeriumid. Korraldusasutus peab selleks esitama vajalikud dokumendid ja toetama seirekomisjoni tööd. Sellel koosolekul pakutud valikukriteeriumide kohta esitasime mõned kommentaarid ja pidasime korraldusasutusega tehnilist arutelu. Oleme väga rahul täieliku läbipaistvusega ning dokumentide ja seirekomisjoni liikmete kommentaaride jagamisega kõikidele osapooltele. Üleminekul EMKFi rakendamisel EMKVFi rakendamisele on kaks eraldi koosolekut. Võimalik on ka kaks seirekomisjoni liita aga see on teie otsus. EMKFIGa võrreldes on mitu olulist muudatust, millest üks puudutab rakendus-/seirearuannet. Täna kinnitame EMKFi seirearuande aga tulevikus seda enam ei ole. Selle asemel saadetakse Komisjonile rakendamise informatsioon. Korraldusasutus peab ise välja mõtlema, kuidas esitatakse rakendamise info seirekomisjonile. Loodame, et ka tulevikus jätkub läbipaistev ja täielik ülevaade seirekomisjonile.

Otsustati: kinnitada EMKVFi seirekomisjoni töökorra.

3. Põhiõiguste hartaga seonduvate kaebuste tutvustamine seirekomisjonis

Kuulati: Maaeluministeriumi kalamajandusosakonna nõuniku Juhani Papp'i ettekannet põhiõiguste hartaga seonduvate kaebuste tutvustamise nõudest seirekomisjonis.

Küsimused- vastused: küsimused puudusid.

Otsustati: võtta põhiõiguste hartaga seonduvate kaebuste tutvustamise nõue seirekomisjonis teadmiseks.

4. EMKVFi 2023. aasta toetusmeetmete taotlusvoorude kavandatav ajakava

Kuulati: Maaeluministeriumi kalamajandusosakonna juhataja Ain Soome ettekannet EMKVFi 2023. aasta toetusmeetmete taotlusvoorude kavandatavast ajakavast.

Küsimused- vastused:

Herki Tuus (KEM): küsimus puudutab kalade kudealade taastamise meetmeid – seal on hetkel vaid üks taotleja ja tegemist on sesoonse projektiga. Ehk saaks selle meetme puhul protsessi kiirendada?

Ain Soome (MEM): oleme sellest teadlikud ja loodetavasti jõuame sellega juulis toimuvasse seirekomisjoni. Meetmemääruse koostamisel näeme ette ka võimaluse, et ettevalmistavaid töid võib alustada enne toetuse taotluse esitamist.

Adrian Antonescu (DG Mare): see ei ole küsimus vaid pigem fakt, et kõikide valikukriteeriumide ettevalmistamine on märkimisväärne ülesanne. Saame aru, et sektor ootab meetmete taotlusvoorude välja kuulutamist. Kõigi meetmete ettevalmistamine on ka suur töö, valikukriteeriumid peavad olema hästi läbimõeldud ja vältida tuleb võimalikke huvide konflikte. Juriidiline ekspert on samuti oluline. Näeme valikukriteeriumide arutamise vajadust ja järgnevate EMKVFi seirekomisjonide puhul võiks kaaluda hübriidkoostumise võimalust.

Ain Soome (MEM): arvestame sellega, et Komisjoni liikmete puhul võimaldame osalemist ka veebi teel.

Mart Undrest (Eesti Kalurite Liit): kas tutvustatud ajakavas on kõik lõplikult paigas ja enam midagi ei muutu?

Ain Soome (MEM): tööplaan on indikatiivne.

Siim Tiidemann (MEM): välja on toodud meetmed, mis peaksid prognooside kohaselt jõudma sel aastal toimuvatest seirekomisjonidest läbi käia.

Mart Undrest (Eesti Kalurite Liit): kas see on uus nõue, et iga määrus peab läbi käima seirekomisjonist, kus see vastu võetakse, pärast mida kuulutab PRIA välja meetme taotlusvooru?

Ain Soome (MEM): ühissätete määruks on kirjas, et seirekomisjon peab heaks kiitma projektide valiku metoodika.

Adrian Antonescu (DG Mare): tõepoolest, ühissätete määrus on muutunud ja Komisjonile kehtestati täiendav konsultatsiooniaeg - meil on 15 tööpäeva selle üle vaatamiseks ning üritame ajagraafikus püsida. Seega saab Komisjon info 15 tööpäeva enne materjalide saatmist seirekomisjoni liikmetele (10 tööpäeva enne istungi toimumist).

Otsustati: võtta EMKVF 2023. aasta toetusmeetmete taotlusvoorude kavandatav ajakava teadmiseks.

5. Perioodi 2021-2027 teadmussiirdetoetuse tutvustus ja tegevuse valikukriteeriumide kinnitamine

Kuulati: Maaeluministeriumi kalamajandusosakonna kutselise kalapüügi ja vee-elusressursside kaitse toetuste valdkonna peaspetsialist Annika Teino ettekannet perioodi 2021-2027 teadmussiirdetoetuse tutvustusest ja tegevuse valikukriteeriumidest.

Küsimused- vastused:

Mart Undrest (Eesti Kalurite Liit): kas kaudse kulu hüvitamise protsendi puhul on tegemist analoogse protseduuriga, nagu oli lihtsustatud kulumeetodi puhul? Kas kolm korda aastas tuleb läbi e-PRIA eristada kolm kuludeklaratsiooni?

Annika Teino (MEM): iga taotluse kohta tuleb eraldi esitada kuludokumendid.

Juhani Papp (MEM): kaudse kulu hüvitamise protsent on analoogne lihtsustatud kulumeetodiga.

Esta Tamm (MTÜ Liivi Lahe Kalanduskogu): minu küsimus puudutab hindamiskriteeriumit, kus taotluse saab esitada kolmes meetmes – kas see tähendab, et kolm meetet on korraga avatud? Kas taotlusvoor on pikem kui on eeltaotlemise võimalus?

Annika Teino (MEM): jah, kolm taotlusvooru avatakse kõigi meetmete raames korraga ja PRIA avab eelnevalt eeltäitmise võimaluse.

Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi ja Tallinna Tehnikaülikooli meresüsteemide instituudi esindajad teavitasid enda taandamisest teadmussiirde toetuse tegevuse valikukriteeriumite otsustamisel.

Otsustati: heaks kiita perioodi 2021-2027 teadmussiirdetoetuse tegevuse valikukriteeriumid.

6. Ülevaade EMKVF teavitustegevustest 2023. aastal

Kuulati: Maaeluministeriumi kalamajandusosakonna juhataja Ain Soome ettekannet EMKVF teavitustegevustest 2023. aastal.

Küsimused- vastused:

Küsimused puudusid.

Otsustati: võtta ülevaade EMKVF teavitustegevustest 2023. aastal teadmiseks.

7. Euroopa Komisjoni kalanduspaketi teatiste tutvustus

Kuulati: Euroopa Komisjoni esindaja Adrian Antonescu ettekannet Euroopa Komisjoni kalanduspaketi tutvustusest.

Küsimused- vastused:

Siim Tiidemann (MEM): kas Komisjonil on erinevate algatuste osas ka töökorraldus juba paika pandud?

Adrian Antonescu (DG Mare): mul ei ole täielikku ja lõplikku vastust, protsess on just alanud ja seda arutatakse tulevikus. Kõik partnerid on kutsutud osalema diskussioonides. Komisjon on juba algatanud ka mõned uuringud. On olemas mõned avatud platvormid, mis selle teatise teemadega tegelevad. See on pika protsessi algus ja partnerite kaasamine on kõige olulisem. Esimese sammuna toimub 16. juunil energiaülemineku teemaline üritus, millest saavad osa võtta kõik soovijad.

Siim Tiidemann (MEM): kas Komisjonis on arutatud, millised meetmed on võimalikud, et keskkonnasõbralikumate laevade turule jõudmist paremini toetada? Hetkel on EMKVF'is võimalused selleks piiratud.

Adrian Antonescu (DM Mare): energiaülemineku teatises määrasime kindlaks mitmed projektid, mis võiksid üleminekule kaasa aidata. Nüüd saame jagada olemasolevat teavet ja parimaid tavasid. Lahenduse leidmine energiatõhusama ja vähem saastet tekitava kalalaevastiku saavutamiseks on pikaajaline protsess. Hetkel on rahastamine võimalik tehniliseks abiks ja innovatsiooniks mitmete ELi ja riiklike rahastamisallikate kaudu aga investeringud on sektori teha. Kui lahendused leitakse siis leiame ka võimaluse need praktikas ellu viia. Käivad arutelud vähese heitega kalalaeva prototüübi ehitamise projekti üle. Projekt uurib parimaid võimalusi eesmärgi saavutamiseks ning on rahastatud Euroopa Parlamendi ja Komisjoni poolt.

Mati Sarevet (Eesti Kaugpüüdjate Liit): laevade lae kaotamine on vajalik juhaks kui soovime üle minna nullemissiooniga laevadele, sest laevad peavad olema suuremad kui olemasolevad kaugpüügi laevad ja arvestades praegust kaugpüügi laevade väikest arvu ei ole meil võimalik seda enam vähendada, sellisel juhul kaoksime nõ pildilt.

Adrian Antonescu (DG Mare): oleme kursis Eesti seisukohtadega ühise kalanduspoliitika laevastiku lagede kohta. Neid asju ei saa me siin muuta, võimalik, et kui need reeglid 10 aastat tagasi paika pandi siis sellist probleemi ei olnud. Keegi ei kujutanud siis ette, et näiteks vesinikul töötava peamasina paigaldamiseks on vaja rohkem ruumi. Usun, et neid aspekte võetakse tulevikus arvesse ja neid peab arutama. Seirekomisjoni istung ei ole õige koht poliitika aruteludeks, siin peaksime tegelema eelkõige fondi rakendamise teemadega.

Siim Tiidemann (MEM): juulikuus on Hispaanias planeeritud kalandusministrite mitteametlik kohtumine, mille peamiseks teemaatikaks on energiaüleminek ja sellega seonduvad probleemid, mistõttu saame ministrite tasemel samad teemaatikad arutlusele tuua.

Adrian Antonescu (DG Mare): olen kindel, et Hispaania eesistumise ajal saavad kalanduse teemad rohkem nähtavust.

Juhani Papp (MEM): saadame seirekomisjoni liikmetele lähapäevil kutse 16. juunil toimuvale avaüritusele, mis puudutab Euroopa Liidu kalandus- ja vesiviljelussektori energiasüsteemi ümberkujundamist. Sinna on oodatud kõik asjakohaste huvigruppide esindajad.

Otsustati: võtta Euroopa Komisjoni kalanduspaketi teatiste tutvustus teadmiseks.

8. Muud küsimused

Muud küsimused puudusid.

Seirekomisjoni istungitega seotud materjalid on leitavad veebiaadressil:

<https://www.pria.ee/infokeskus/EMKVF-2021-2027#emkvf-2021-2027-seirekomisjoni-istung-nr-1>

(allkirjastatud digitaalselt)

Siim Tiidemann

Seirekomisjoni esimees

kalanduspoliitika ja välissuhete asekanter

(allkirjastatud digitaalselt)

Egle Härm

Protokollija